

Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilân : 25.V.1959 - Sayı : 10213)

No.
7269

Kabul tarihi
15 . V . 1959

Umumi hükümler

MADDE 1. — Yer sarsıntısı, yangın su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri âfetlerde yapıları ve ânme tesisleri, umumi hayata müessir olacak derecede zarar gören veya zarar görmesi muhtemel olan yerlerde alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlar hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Yukarıda yazılı âfetlerin vukuunda zararın umumi hayata müessir olup olmadığına İmar ve İskân Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti karar verir.

Şu kadar ki; âfet vukuunda bu kanun gereğince alınması lâzımgelen âcil tedbirlerin ittihazına âfetin vukubulduğu bölgenin valisi yetkilidir.

MADDE 2. — Yer sarsıntısı, yer kayması, su baskını, çığ, kaya düşmesi gibi âfetlere mâruz kalabilecek bölgeler İmar ve İskân, Nafia, Dahiliye, Maarif ve Ziraat Vekâletlerince müştereken tesbit ve Vekiller Heyetince tasvibedildikten sonra neşir ve ilân olunur.

Yangın tehlikesine mâruz sahalar, şehir ve kasabalarda belediye meclisleri, köylerde ihtiyar meclisleri tarafından tesbit ve kaymakamların mütalâası alındıktan sonra valilerin tasvibi üzerine ilgili bölgelerde ilân olunur.

MADDE 3. — İkinci madde mucibince ilân edilen âfet bölgelerinde yeniden yapılacak veya değiştirilecek veya büyütülecek veya esaslı tamir görececek resmî ve hususi bütün yapıların tâbi olacağı fennî şartlar İmar ve İskân ve Nafia Vekâletlerince müşterek bir talimatname ile tesbit olunur.

Belediye teşkilâtı olan yerlerde verilecek yapı ruhsatıvelerinde bu talimatname esaslarının göz önünde bulundurulması mecburidir.

Belediye teşkilâtı olmayan yerlerde ise ihtiyar meclisleri bu talimatnameyi tatbik etmekle mükelleftirler.

Bu madde hükümlerine aykırı olarak yapılacak inşaat 13 ncü maddede zikredilen usul dairesinde mahallin en büyük mülkiye âmirinin emriyle yıktırılır.

MADDE 4. — Dahiliye, İmar ve İskân, Nafia, Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Ziraat Vekâletlerince âcil yardım teşkilâtı ve programları hakkında umumi esasları ihtiva eden bir talimatname yapılır.

Bu talimatname esasları dairesinde âfetin vukuunu mütaakıp yapılacak kurtarma, yaralıları tedavi, barındırma, ölüleri gömme, yangınları söndürme, yıkıntıları temizleme ve felâketzedeleri iâşe gibi hususlarda tatbik edilmek üzere vazife ve vazifelerini tâyin, ictima mahallerini tesbit eden bir program valiliklerce tanzim ve icabeden vasıtalar ihzar ve muhafaza olunur. Bu programların tatbiki valiliklerce kurulacak kurtarma ve yardım komiteleri marifetiyle sağlar.

Kaza, nahiye ve köylerde tafsilâtlı çalışma muhtıraları ve tatbik programları, musaddak vilâyet muhtıra ve programlarındaki esaslar dairesinde kazalarda kaymakamlar, nahiye ve köylerde nahiye müdürleri tarafından düzenlenir. Vilâyet kurtarma ve yardım komitesinin tetkikinden sonra valilerin tasdıkı ile kesinleşir.

MADDE 5. — Birinci maddede yazılı âfetlerden vatandaş hayatının ve millî servetin korunması maksadiyle lüzumlu tedbirleri araştırmak, ilgili vekâlet ve müesseselerle iş birliği yaparak öğretim ve yayımlarda bulunmak, âfetlerin neticelerini tahlil ederek umumun faydalanmasına sunmak üzere İmar ve İskân Vekâletine bağlı ve hükmi şahsiyeti haiz enstitü veya kurumlar kurulabilir.

Mülkiye âmirlerine verilen fevkalâde salâhiyetler

MADDE 6. — Umumi hayata müessir âfetlerin vukuu akabinde vali ve kaymakamlar (Askerler, hâkimler ve hâkim sınıfında bulunanlar müstesna olmak üzere) 18 - 65 yaş arasındaki bütün erkeklere vazife vermeye, bedeli, ücreti veya kirası sonradan ödenmek üzere canlı, cansız, resmî, hususi her türlü nakil vasıtalarına ve lüzumlu makina, alât ve edevatına el koymaya ve hiçbir kayda ve merasime tâbi olmaksızın tedavi, kurtarma, iase, ibate ve sair işlerin gerektirdiği âcil mubayaa-ları yapmaya, Devlete, mahallî idarelere, vakfa, İktisadî Devlet Teşekkülleri ile bunlara bağlı müesseselere ait her türlü gayrimenkulleri, kâfi gelmediği takdirde diğer hükmi şahıslar ile hakiki şahıslara ait bina, mesken ve müstemilâtı ile bahçe ve arsa gibi araziye muvakkaten işgale salâhiyetlidir.

Yukardaki fıkrada yazılı salâhiyet âfetin hitamından itibaren ancak bir haftanın geçmesiyle nihayete erer.

Kendilerinden yardım istenilen âfet bölgesi civarındaki vali ve kaymakamlar yukarıki fıkralarda yazılı salâhiyetlerini kullanarak bütün imkân ve vasıtalarla yardıma mecburdurlar.

Mükellefiyetler

MADDE 7. — Âfet bölgelerinde veya civarında bulunan ordu, jandarma, kıta, birlik ve müessese kumandanları, hazarda kendilerinden vali veya kaymakamlar tarafından istenilecek yardımları üstlerinden emir beklemeksizin yapmaya mecburdurlar.

MADDE 8. — Rasat istasyonları vukuu muhtemel âfetleri bu bölgelerin en büyük mülkiye âmirine derhal bildirmeye mecburdurlar.

Ellerinde muhabere vasıtaları, haber ulaştırma imkânları bulunan mülki ve askerî bütün resmî makam ve müesseseler âfetlerin vukuu haberini mahallin en büyük mülkiye âmirine derhal bildirmekle mükelleftir.

Âfetlerin vukuunu ihbar veya yardım talepleri için yapılacak telgraf, telefon, telsiz muhaberelerini, telgraf ve telefon merkezleri, demiryolu istasyonları, askerî muhabere teşkilleri her işe tercihan parasız kabule ve muhataplarına ulaştırmaya mecburdurlar.

İcabında radyo istasyonlarından da parasız istifade edilir.

MADDE 9. — Bu kanunda yazılı âfetlerin vukuunda ilk yardımları mahallerine yetiştirmek maksadiyle bu bölgelere mülkiye âmirleri ve alâkalı makam ve müesseseler tarafından gönderilecek kurtarma ve yardım ekipleri, her türlü malzeme, makina, alât, yiyecek, giyecek ve barınma eşya ve maddeleri, umumi, hususi ve mülhak bütçeli idarelerle bunlara bağlı müesseseler ve İktisadî Devlet Teşekküllerinin, vilâyetlere, belediye ve köylere aidolan ve bunlara bağlı bulunan müesseselerin elinde bulunan her türlü kara, deniz ve hava nakil vasıtaları ile, bedeli sonradan ödenmek üzere, sevk edilir. İhtiyaç hissedilen mahallerde bu mecburiyet ve mükellefiyetler hakiki şahıslarla her türlü şirket ve müesseselere de teşmil edilebilir.

MADDE 10. — Gerek yukarda yazılı âfetlerin vukuunda, gerek her türlü kurtarma, barındırma, yardım, söndürme, sevk ve tevzi işlerinde çalışanlardan yaralanan veya sakatlanan yahut hastalananlar en yakın hastaneye veya tedavi yerlerine sevk edilirler. Mülki ve askerî hastane ve tedavi yerleriyle umumi, mülhak, hususi bütçeli idarelere, belediye, hakiki ve hükmi şahıslara ait bütün hastane ve tedavi yerleri bunları hemen kabul ve tedavi etmeye mecburdurlar.

Resmî hastane ve tedavi evlerinde bulunanlara parasız bakılır. Resmî hastane ve tedavi evlerinde yer olmaması veya tedavi imkânı bulunmaması gibi sebeplerle zaruri olarak hususi hastanelerde yapılan tedavi ücretleri sonradan bu kanun mucibince ödenir.

MADDE 11. — Birinci maddede yazılı âfetlerin vukuunda ilk kurtarma işlerinde en çok üç güne kadar çalıştırılacaklara bedenî hizmetlerinden dolayı ücret verilmaz. Çalıştıkları müddetçe parasız ekmek ve katık verilir. Bunların beraberlerinde getirdikleri veya emir üzerine verdikleri alât ve edevat, malzeme ve vasıtalardan tamire muhtaç hale gelenler bedeli sonradan ödenmek üzere tamir ettirilir.

Zıyaa uğrıyanlarla tamiri imkânsız olanların bedeli rayiç üzerinden bilâhara müstahiklerine ödenir.

Tazminat, ikramiye ve avans

MADDE 12. — a) Bu kanun mucibince kendilerine vazife verilmiş olanlardan memur bulunmayanların, vazifelerinin ifası sırasında vukubulan kazalarda ölenlerin mirasçılara veya mâlûl kalanlara ödenecek tazminat,

b) Âfetler dolayısıyla memur olan ve olmayanlardan fevkalâde yararlık gösterenlere verilebilecek ikramiyeler,

c) Âfete mâruz kalan bölgelerde Umumi Muvazeneden, mülhak bütçeli idarelerden, hususi idare ve belediyelerden, 2847 ve 3659 sayılı kanuna tâbi müesseselerden maaş ve ücret alan memur ve müstahdemlerle emekli, dul ve yetimlerden yardıma muhtacolacak derecede malen veya bedenen ehemmiyetli zarara uğrıyanlara üç aylık istihkaklarını geçmemek üzere verilebilecek avansla bu avansların ne suretle istirdadedileceği ve vefat edenlere ait avansların kısmen veya tamamen geri alınıp alınamayacağı ve diğer hususlar hakkında İmar ve İskân Vekâletince hazırlanacak esaslar, İcra Vekilleri Heyetince tasvibedildikten sonra tatbik olunur.

Âfet bölgelerinde yapılacak teknik işler

MADDE 13. — I - Âfeti mütaakıp, İmar ve İskân ve Nafia Vekâletlerince kurulacak fen heyetleri tarafından resmî ve hususi bütün binalar tetkik ve muayeneye tâbi tutulur. Bunlardan yıktırılması ve boşaltılması gerekenler hakkında fen heyetlerince mahallin en büyük mülkiye âmirine rapor verilir.

Bu makamlarca bu binalar derhal boşalttırılır. Yıkılması icabedenler için en çok 15 gün mühlet verilerek tehlikenin giderilmesi sahiplerine bildirilir. Mahallinde sahibi bulunmadığı takdirde keyfiyet mahallî vasıtalarla ilân edilmek suretiyle tebliğ yapılmış sayılır.

Mal sahibi veya vekili bu tebliğe karşı 7 gün içinde yetkili idare heyetleri nezdinde itiraz edebilir. İdare heyetleri, bu itirazı en çok 15 gün içinde inceler ve karara bağlar.

Müddetinde itiraz olunmayan yahut itiraz vukuunda idare heyetlerince yıkılması tasdik edilen binaları mal sahibi yıkmadığı takdirde, bu binalara el konularak

yıkma parası yıkıntıdan elde edilecek malzeme bedelinden ödenmek üzere mahallin en büyük mülkiye âmirinin emri ile yıktırılır.

Yıkıntıdan elde edilecek malzeme bedelinin tamamı yıkma parasını karşılamadığı takdirde mütebaki kısmı 33 ncü maddede teşkil edilen fondan ödenmek suretiyle yıktırılır.

II - Tehlikeli fakat ıslahı mümkün olan binaların fen heyetlerinin göstereceği şartlara göre tamiri yapılınca kadar içine girilmesine ve oturulmasına müsaade edilmez. Bu binalar bir sene zarfında tamir ettirilmediği ve itiraz da olmadığı takdirde yukardaki esaslar dairesinde yıktırılır. İtiraz vukuunda keyfiyet mahallî idare heyetlerince 15 gün içinde tetkik olunur. İtiraz sebepleri vârid görüldüğü takdirde müddet daha 2 seneye kadar uzatılabilir.

III - Resmî daire ve müesseselere ait binalardan bu madde gereğince yıktırılması icabedenler yıkma masrafları alâkahı daire ve müesseselerce sonradan iade edilmek şartıyla fon hesabından ödenerek yıktırılabilir.

MADDE 14. — İkinci madde gereğince tesbit ve ilân olunacak âfet bölgelerine dâhil şehir, kasaba ve köylerde bina ve mesken inşası fen heyetlerince tehlikeli görülen mahaller yapı için yasak bölge sayılır. Belediye teşkilâtı olan yerlerde belediyeler, olmıyan yerlerde muhtar ve ihtiyar meclisleri bu yasak bölge hükmünü tatbik ile mükelleftirler. Hilâfına hareket edildiği takdirde yapılan veya yapılmakta olan binalar vali veya kaymakamların emriyle yıktırılır.

MADDE 15. — Âfet dolayısıyla hasara uğramış şehir ve kasabaların imar plânı mevcud olup da İmar ve İskân Vekâletince tadiline lüzum görülmediği takdirde inşaata mevzuat dâhilinde derhal müsaade edilir.

Mevcut imar plânının tadiline lüzum görülen şehir ve kasabalarda bu tadilât plânları İmar ve İskân Vekâletince 5 ay zarfında ikmal ettirilir.

İmar plânı mevcud olmıyan yerlerin imar plânı İmar ve İskân Vekâletince âzami bir sene zarfında ihzar ettirilir.

Bu plânlar yapılınca kadar müstakbel plânlara göre esaslı inşaat yaptırılmasına İmar ve İskân Vekâletince müsaade edilebilir.

Yukarda yazılı hallerde veya yerinin değiştirilmesi icabeden şehir ve kasabalarda alâkahıların kendi arsaları üzerine ilk barınma tedbiri olarak muvakkat baraka inşasına izin verilebilir. Bu nevi muvakkat inşaatın, imar plânı mevcud olan yerlerde âfetin vukuundan, imar plânı olmıyan veya tadil edilen veya yerleri değiştirilecek olan şehir ve kasabalarda yeni plânların tasdikinden itibaren bir sene içinde sahipleri tarafından yıkılması mecburidir. Aksi halde masrafları yıkıntı bedelinden ödenmek üzere mahallin en büyük mülkiye âmirinin emriyle belediyelerce yıktırılır. Bu bir senelik müddet zaruret halinde ilgili valiliğin teklifi üzerine İmar ve İskân Vekâletince lüzumu kadar uzatılabilir.

Âfet bölgelerindeki bir topluluğun kaldırılarak başka yerlere nakli

MADDE 16. -- Umumî hayata müessir âfetlerden önce veya sonra katî lüzum üzerine meskûn bir topluluğun bir kısmının veya tamamının kaldırılarak başka mahallere toplu olarak veyahut dağıtılarak yerleştirilmesi Dahiliye, Maliye, Nafia, İmar ve İskân, Sıhhat ve İctimai Muavenet, Ziraat, Maarif ve Sanayi Vekâletleri mütehassıs temsilcilerinden müteşekkil bir komitece tetkik olunduktan sonra İcra Vekilleri Heyeti kararıyla İmar ve İskân Vekâleti tarafından yaptırılır.

Kıymet takdiri, parselleme ve tevzi

MADDE 17. — Âfet bölgelerinde hasara uğrıyan kısımlar içinde bulunan gayrimenkullerle hasara uğrıyan kısımlar dışında kalan ve İmar ve İskân Vekâletince tesbit edilen sahalardaki gayrimenkullerin aşağıdaki maddelerde gösterildiği şekilde kıymetlerinin takdirine ve bu kıymetlere göre birer kıymet belgesi tanzimine ve bu belgelerin sahiplerine tevzii mukabilinde gayrimenkulleri temellüğe ve İmar ve İskân Vekâletince tasdikli imar plânlarına göre parselleyip maliyet bedeli üzerinden tevziye veya toplu inşaata tahsise belediye veya köy hükmü şahsiyetleri salâhiyetlidir.

MADDE 18. — Âfet sahaları ve bölgelerinin bu kanuna göre bina yaptırılacak yerlerin İmar ve İskân Vekâletince lüzum gösterilecek mahallerin kadastrosu, ilânların yapılmasına, kadastro komisyonlarının kurulmasına lüzum kalmaksızın kadastro postalarına belediyece iki bilir kişi verilmek ve tasarruf tetkikleri mahallî kadastro müdürü veya tapu memuru tarafından ifa olunmak suretiyle 2613 sayılı Kanuna tevfikân ve tercihan Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünce yaptırılır. İhtilâflar mahallî mahkemelerde hallolunur. Bu suretle tesbit ve tanzim edilecek haritalar tapu siciline esas teşkil eder.

MADDE 19. — 17 nci maddedeki gayrimenkullerin bedelleri köylerde köy ihtiyar heyetlerinden bir, mülk sahibi köylülerden bir ve fen adamlarından bir zattan, şehir ve kasabalarda Belediye Meclisi âzasından bir, mülk sahiplerinden bir ve fen adamlarından bir zattan müteşekkil üç kişilik komisyonlar marifetiyle takdir ettirilir. Fen adamları bulunmayan yerlerde bu işlerden anlıyan bir zat komisyona alınır. Bu komisyonlar mahallin en büyük mülkiye âmurleri tarafından teşkil edilir. Komisyonlar aralarından seçecekleri reisini başkanlığında çalışır ve ekseriyetle karar verirler.

Mezkûr gayrimenkullerin yüz ölçülerini, evsafını ve takdir edilen bedeli ihtiva eden cetveller 10 gün müddetle mahallî inkân ve şartlara göre ilân ve gazete ile neşrolunur.

Takdir edilen kıymete karşı ilân müddetinin bitiminden itibaren 7 gün içinde gayrimenkulün bulunduğu mahal Asliye Hukuk Mahkemesinde dâva açılabilir. Dâvanın açıldığı tarihten itibaren 8 gün içinde taraflar mahkemeye çağırılırlar. Bu dâvalar basit muhakeme usulüne tâbidir ve diğer dâvalara tercihan görülür. Dâvanın açılması veya Temyiz talebi bu kanuna göre yapılacak muameleleri ve inşaat ameliyesini hiçbir suretle durduramaz. Bu dâvalar dolayısıyla mahkemelere ihtiyati tedbir kararı verilmez.

MADDE 20. — 19 ncu maddede yazılı itiraz müddetinin sonunda itiraz edilmiyen veya itiraz edilip kesinleşmiş hükmüyle tesbit edilmiş olan kıymetleri gösteren belgeler, sahipleri adına tanzim olunarak belediye ve köy ihtiyar heyetlerince müracaatlerinde kendilerine veya kanuni mümessillerine verilir. Hisseli veya intikali yapılmamış gayrimenkullerin kıymet belgeleri hissedarları veya kanuni mirasçıları adına tanzim olunur. Bu kıymet belgelerinin kayıtları kaymakam veya valı tarafından tasdikli defterlerde tutulur. Tapuda kaydı bulunmayan veya mülkiyeti ihtilâflı veyahut veraset ilâmı ibraz edilmemiş olan gayrimenkullere ait kıymet belgelerine mülk sahibinin veya mutasarrıfının adı yazılmıyarak sadece ada ve parsel sayısı, yüzölçüsü ve evsafı ile takdir edilen bedeli kaydedilir. Bunlar belediye veya köy kasasında muhafaza edilerek sahipleri belli oldukça isimleri yazılıp kendilerine verilir. Bu nevi belgelere ait bedeller Türkiye Emlâk Kredi Bankasının

da mahfuz tutulur. İlân tarihinden itibaren 10 yıl içinde sahibi çıkmıyan kıymet belgeleri hükümsüz addedilir ve bankadaki mukabilleri fon hesabına iade olunur.

MADDE 21. — Âfet bölgesi içinde ve dışında tesbit olunan imar ve iskân sahaları dâhilindeki gayrimenkullerden Hazineye, hususi idareye, belediyeye ve katma bütçeli dairelere aidolanlardan (Vakıflar Genel Müdürlüğü gayrimenkulleri ile Hazineye ait gayrimenkullerden bir âmme hizmetine tahsis edilenler hariç) ihtiyaca tekabül eden miktarı İmar ve İskân Vekâletinin talebi üzerine bedelsiz olarak bu işe tahsis olunur.

Âfet bölgesi dışında yeniden kurulacak köylerle mevcut köylere yapılacak ilâveler için yukardaki hükümler dairesinde arazi temini mümkün olamıyan hallerde arazi satın alınabileceği gibi istimlâk mevzuatı dairesinde istimlâk de yapılabilir.

MADDE 22. — 17 ve 21 nci maddeler gereğince temin olunan gayrimenkuller, İmar ve İskân Vekâletince tasdikli imar plânlarına göre parsellere ayrılır. Bu parseller aşağıdaki hükümlere tâbi olmak şartıyla alâkalı tapu daireleri tarafından İmar ve İskân Vekâletince tasdikli imar plânlarına istinaden belediyenin ve köy ihtiyar heyetinin yazıları üzerine belediye veya köy adına tescil edilir

MADDE 23. — Belediye veya köy mülkiyetine geçen arsalardan İmar ve İskân Vekâletince görülen lüzuma binaen üzerine toplu inşaat yapılmıyacak olanları :

A) Bu kanun mucibince kıymet belgesi verilönlere noter huzurunda kur'a çekilmek suretiyle tevzi edilir. Kıymet belgelerindeki bedellerin fazla olması halinde aradaki fark sahiplerine ödenir. Noksamı borçlandırılır.

B) İmar plânına göre âmme hizmetine tahsis olunan yerler belediyeye veya köy ihtiyar heyeti tarafından bedelsiz olarak alâkalı müesseselere verilir.

C) Yukardaki fıkralar mucibince tevzi ve tahsise tâbi tutulan arsalar belediye veya köy hükmi şahıslarının tapu idaresine işarı üzerine tapu idaresi tarafından tahsis edildikleri şahıslar, hissedarlar veya vârisler adına tescil olunur.

MADDE 24. — Bu kanunda yazılı âfetler sebebiyle kullanılamıyacak hale gelmiş olan binalar, arsa hükmünde olup kıymet takdirine ithal edilmıyen enkaz ve malzeme mal sahibine aittir.

MADDE 25. — Bu kanunun şümülüne giren gayrimenkullerin vergi borçları tapuca tescil muamelesinin yapılmasına mâni teşkil etmez.

MADDE 26. — Bu kanun hükümlerine göre inşa edilecek binalar Türkiye Emlâk Kredi Bankası veya Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğüne yapılır veya yaptırılır.

MADDE 27. — İnşa edilecek binalar için yapılacak sarfiyat ile üzerine bina yapılan arsaların bedelleri o binaların maliyetini teşkil eder. Her gayrimenkul için bu suretle tesbit edilen maliyet bedellerinden sahiplerine ait, kıymet belgelerinde yer alan miktarlar çıktıktan sonra geri kalanı borçlandırılmada esas tutulur. Kıymet belgelerindeki bedellerin fazla olması halinde aradaki fark sahiplerine ödenir, noksamı borçlandırılır.

MADDE 28. — Bu kanundan faydalanmak suretiyle kendileri için bina yaptırılmasını istiyenlerin ilân tarihinden itibaren bir ay içinde mahallin en büyük mülkiye âmirine yazılı müracaatta bulunmaları ve taahhütname vermeleri mecburidir.

İhale veya emanet suretiyle inşaata başlandıktan sonra taahhüdünden dönenlere ait binalar satılarak muacceliyet kesbettirilen borçlanma bedelleri kapatılır. Satış bedeli borçlanma bedelinden az olursa farkı, tahsilinde fona yatırılmak üzere Türkiye Emlâk Kredi Bankası tarafından kendi-alacağı gibi taahhütname sahibinden 4947 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

MADDE 29. — Yıkılan, yanan ve ağır hasara uğrayan binalarda birlikte oturan aile efradına ve vârislerin taaddüdü halinde bunlara birden fazla bina yaptırılmayacağı gibi kendisine veya eşine ait o yerde müstakil başka bir binası olanlara da bina tahsis edilemez.

MADDE 30. — Şayi hisseli bir bina için hissedarlarına bu kanun hükümlerinden faydalanılarak yine şayi hisseli olmak üzere yalnız bir bina yaptırılabilir. Ancak yıkılan, yanan veya ağır hasara uğrayan binalarda birden fazla aile ikamet ettiği takdirde her aile bu kanun hükümlerinden ayrı ayrı faydalanabilirler.

MADDE 31. — İmar ve İskân Vekâleti âfetler dolayısıyla ve 26 ncı madde gereğince, bu kanunla teşkil olunan fondan, yaptırılmış bulunan binalardan bir kısmını; kendisine, eşine veya velâyeti altındaki çocuklarına ait o yerde hiçbir gayrimenkulü bulunmayan ve kira ile oturdukları binaları tamamen hasara uğramış olan mahdut gelirli halka ve memurlara kiralananmak üzere mahallî belediyelere maliyet bedeli üzerinden borçlandırılma suretiyle devretmeye yetkilidir.

Yukardaki fıkraya tevfikan beledivelere mesken olarak kullanılacak binaların devir ve kiralama şartları İmar ve İskân Vekâletince tesbit olunur.

MADDE 32. — Bu kanun dairesinde inşa edilen binaların 1837 sayılı Kanunun muaddel 4 ncü ve 6188 sayılı Kanunun 13 ncü maddelerindeki muafiyetten istifade edebilmesi için bu maddeler mucibince verilmesi meşrut olan beyannameler, binaların hak sahiplerine teslimi tarihinden itibaren üç ay içerisinde verilir.

Fon teşkili ve fondan yapılacak yardımlar, sarf usulleri

MADDE 33. — Bu kanun gereğince yapılacak sarfiyatı, karşılamak üzere aşağıda yazılı kaynaklardan mürekkep bir fon teşkil edilir :

A) Her yıl bütçesinin İmar ve İskân Vekâleti bölümünün hususi faslına konulacak tahsisat,

B) Hayır kurumları, mahallî idareler, mal sandıkları ve sair teşekküller tarafından kabul olunacak bu maksada muhassas nakdî iane, teberru ve hibeler. (Aynî teberrular doğrudan doğruya Türkiye Kızılay Cemiyeti tarafından kabul edilir ve İmar ve İskân Vekâletinin talebi ile âfete mâruz bölgelerdeki ihtiyaçlara tahsis olunur)

C) İktisadi Devlet Teşekkülleri ile en az yarı sermayesi Devlet elinde bulunan banka ve müesseselerin sâfi kârlarının % 3 ü nispetindeki hisseler,

Ç) Bu fondan inşa edilecek gayrimenkullerin borçlularından borcun itfası için tahsil olunacak taksit ve faizler,

D) Bu paranın faizleri. .

Bu fon İmar ve İskân Vekâleti emrinde, Türkiye Emlâk Kredi Bankasında açılacak bir hesapta toplanır.

MADDE 34. — Bu kanunda derpiş edilen işler için 33 ncü maddede yazılı fondadaki para kâfi gelmediği takdirde senelik tediye miktarı İmar ve İskân Vekâleti

bütçesine o yıl için bu maksatla konulmuş olan tahsisat miktarını geçmemek şartıyla en çok üç yıla kadar gelecek senelere sâri taahhüde girişmeye İmar ve İskân Vekili salâhiyetlidir.

MADDE 35. — Zuhur eden yeni bir âfet dolayısıyla fonda para bulunmadığı veya kifayet etmediği ve 34 ncü maddedeki salâhiyetin istimali mümkün bulunmadığı ve derhal ek tahsisat istihsalı de kabil olmadığı takdirde Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısını takibeden 15 gün içinde tetkikine sunulmak ve bu tertipteki tahsisatın üç mislini geçmemek ve karşılığı gösterilmek şartıyla İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tahsisat ilâvesine Maliye Vekili yetkilidir.

MADDE 36. — Âfet bölgelerinde yeniden inşa ve tamir edilecek yapılarla, yol, su, elektrik, kanalizasyon tesisleri ve arazi temini ve kadastro gibi imar işleri için fondan para tefriki ve âfetlerden zarar görenlerden kimlere ve ne şekilde yardım yapılacağı, inşa edilecek binaların yerleri, yapı şartları ile inşa tarzları, tipleri ve adedleri, muhtelif kısımlarının ebadı ve diğer hususlar, istekliler arasında gözetilecek sıra esasları, müracaat ve talep şekilleri İmar ve İskân Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

MADDE 37. — Bu fondan yapılacak tediyata ait sarf usulleri kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay zarfında Dahiliye, Maliye ve İmar ve İskân Vekâletlerince müştereken hazırlanacak bir talimatname ile tâyin olunur.

MADDE 38. — Bu kanunun 33 ncü maddesinde yazılı hisselerin bütçeler ve bilânçolarda ayrılmaması veya az ayrılması halinde bunları tasdik edecek olan makamlar sözü geçen hisseleri re'sen koymakla mükelleftirler.

MADDE 39. — Bu kanunun 33 ncü maddesinde yazılı hisseler yılda iki müsavî taksitte Mayıs ve Kasım ayları içinde Türkiye Emlâk Kredi Bankasındaki özel hesaba yatırılır.

İmar ve İskân Vekâleti muhik sebepler dolayısıyla taksitlerini belirli müddetler içinde ödeyemeyecek durumda olan müesseselerin taksit müddetinin hitamından en geç 15 gün evvel talepleri üzerine her taksidin ödeme müddetini 1 ay daha uzatabilir.

Hisselerin bütçe ve bilânçolara konulmuş olmasına rağmen yukarıda yazılı müddetlerin hitamına kadar hisselerini makbul bir mazerete müstenidolmaksızın fona ödemiyecek 33 ncü maddenin (C) fıkrasındaki müesseseler hakkında mezkûr hisselerin % 5 ine muadil tehhür cezası tatbik olunur.

Tehhür cezasının tatbikinde mazeretin takdiri Maliye Vekâletine aittir.

Para cezaları İmar ve İskân Vekâletinin talebi üzerine Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanununa göre mahallî Maliye teşkilâtınca tahsil olunarak Türkiye Emlâk Kredi Bankasındaki özel hesaba devredilir.

MADDE 40. — Bu kanuna göre inşa edilecek binalar borçlanma bedelleri üzerinden Türkiye Emlâk Kredi Bankası lehine birinci derecede ve sırada ipotek tesis edilmek ve borçlanma muamelesi tekemmül ettirilerek suretiyle bu kanundan faydalanacak kimselere temlik ve tescil olunur. Borçlanma bedelleri 4947 sayılı Kanun hükümleri dairesinde tahsil edilerek fon hesabına yatırılır. Borçlanma bedelleri faizsiz olarak 20 yılda ve senelik eşit taksitlerle tahsil edilir. İlk taksit temlik tarihinden bir yıl sonra başlar. Her hangi bir taksitin zamanında ödenmemesi halinde ödenmiyecek günler için % 5 faiz alınır. Birbirini takibeden üç yıla ait taksitlerin ödenmemesi halinde bütün borç muacceliyet kesbeder ve 4947 sayılı Kanun hükümlerine tevfikân tahsil olunur.

MADDE 41. — Bu kanunun Türkiye Emlâk Kredi Bankasına tahmil ettiği vazifelerin ifasına karşılık olmak üzere İmar ve İskân ve Maliye vekâletlerince müştereken kararlaştırılacak miktarda bir ücret bu kanunla tesis edilen fondan her malî yıl sonunda bankaya ödenir.

MADDE 42. — Bu kanunun tatbiki dolayısıyla bîlûmum gayrimenkul alım, satım, ipotek ve tapu, kadastro muameleleri ile bu kanundan faydalanacak şahıslar tarafından verilecek taahhütname, beyannameler ve bu şahıslarla akdedilecek mukaveleler her türlü harc ve resimlerden muaftır.

MADDE 43. — Bu kanunun birinci maddesinde yazılı âfetlerden önce ve ya sonra alınacak tedbirler arasında:

A) Enebi memleketlerden ithal veya iç piyasadan tedarik olunacak her türlü vasıta, makina, alât, gıda maddeleri ve giyim eşyası, tesis ve inşaat malzemesinin deniz, demir ve havayolları vasıtaları ile yapılan nakliyatında asgari ücret tarifeleri tatbik olunur.

Türkiye Kızılay Cemiyeti tarafından bu maksatla yapılacak nakliyat dahi bu hükme tâbidir.

B) 6 ve 8 nci maddelerde zikrolunan mükelleflerden nakıl ücreti alınmaz.

C) İlaş, ibate, mışa ve tesisatta kullanılacak lüzumlu orman emvali İmar ve İskân Vekâletinin talebi üzerine Orman İdaresince tercihan maliyet bedeli üzerinden verilir. 6831 sayılı Orman Kanununun 33 nci maddesi hükmü mahfuzdur.

D) Bu kanunda yazılı vazifeleri yerine getirmek üzere enebi memleketlerden İmar ve İskân Vekâletince ithal olunacak her türlü makina, alât ve edevat ve malzeme Gümrük Resminden ve bu resim ile birlikte alınan diğer vergi ve resimlerle belediye hissesinden ve bu ithalâtla ilgili Hazine hissesinden muaftır.

MADDE 44. — 33 ncu maddede yazılı kaynaklardan teşekkül eden fon gelirleri Gelir Vergisinden müstesnadır.

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından 33 ncu madde nucebince fona verilen hisseler verildikleri yılın yıllık beyannamesiyle bildirilecek gelirlerden ve kurum kazançlarından indirilir.

MADDE 45. — Âfetlerden zarar görenlere yardımında bulunmak üzere kurulan Millî Yardım Komitesi ile mahallî yardım komitelerine makbuz mukabilinde yapılacak bağış ve yardımlar her türlü vergi, resim ve harcdan müstesna olduğu gibi bunların Gelir ve Kurumlar vergileri mükellefleri tarafından masraf kavdı da caizdir.

Âfetlerden zarar görenlere tahsis edilmek üzere tertibedilen temsil, konser ve spor eğlenceleri de her türlü vergi, resim ve harcdan muaf tutulur.

MADDE 46. — 33 ncu maddede yazılı fondan yapılacak sarfiyat Artırma, Eksiltme ve İhale, Divanı Muhasebat ve Muhasebei Umumiye kanunlarına tâbi değildir.

Ceza hükümleri

MADDE 47. — a) Yardıma davet anında şehir, kasaba ve köylerde bulunup da makbul bir mazeretleri olmaksızın salâhiyetli memurlar tarafından yapılan davete icabet etmeyenler veya icabet edip de çalışmayanlar veya verilen işi yap-

mıyanlar hakkında vali ve kaymakamlar tarafından 25 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası verilir.

Ancak, bu cezaya tebellûğ tarihinden itibaren 15 gün içinde alâkalılarca mahallî sulh ceza mahkemesine itirazda bulunulabilir.

Bu itiraz evrak üzerinde tetkik edilerek karara bağlanır.

b) Âfet bölgelerinde felâketzedelere yardım maksadiyle Devlet daire ve müesseseleriyle hususi idareler, belediyeler ve köyler ve âmme menafiine hâdim hayır cemiyetleri tarafından bedelli veya bedelsiz olarak verilen inşaat malzemesi veya alât ve edevatı veya diğer malları satan veya devreden veya başka maksatlarla kullananlar hakkında fiilleri daha ağır cezayı istilzam etmediği takdirde 500 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezasına ve bu malzeme, alât ve edevat ve malların kimin elinde bulunursa bulunsun istirdadına, mevcudolmadıkları takdirde bedellerinin tazminine hükümlenir.

c) Devlet veya Devlete bağlı idarelerle sermayesinin en az yarısı Devlete ait müessese memurlarının âfet dolayısıyla verilen vazifeyi ifada ihmal ve suiistimallerinden veya bu maksatla kendilerine verilen para ve malları zimmete geçirmelerinden veya suç teşkil eden sair fiillerinden dolayı haklarında Devlet memurları hakkındaki ceza hükümleri tatbik olunur.

MADDE 48. — Bu kanuna göre alınacak para cezaları Türk Ceza Kanunu hükümleri dairesinde tahsil olunur.

MADDE 49. — Bu kanun hükümlerine muhalefet edenler hakkında yapılacak tahkikat ve takibat 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü hakkındaki Kanunun birinci maddesinin (A) bendindeki mahal ve aynı kanunun 4 nci maddesinde yazılı zaman kayıtlarına bakılmaksızın mezkûr kanun hükümlerine tevfikân icra olunur ve bu kanuna muhalefetten dolayı açılacak dâvalara Sulh Ceza mahkemelerinde bakılır.

Çeşitli hükümler

MADDE 50. — Bu kanunda yazılı vazife ve hizmetlere tahsis edilmiş olan menkul ve gayrimenkul mallarla her türlü hak ve alacaklar, para ve para hükmündeki kıymetli evrak Devlet mallarından sayılır.

MADDE 51. — a) 4373 sayılı Kanunun bu kanuna muhalif hükümleri,

b) 4623 sayılı Kanun,

c) 5607 sayılı Kanun,

d) 2510 sayılı İskân Kanununun 5098 sayılı Kanunla muaddel 8 nci maddesi,

e) 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 264 nci maddesi,

Meriyetten kaldırılmıştır.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce;

A) 1958 yılında vukubulan sel baskınından zarar gören Çankırı vilâyet merkezi,

B) 1958 yılında vukubulan sel baskınından zarar gören Kırşehir vilâyetinin Kızılca ve Örcün köyleri,

C) 1958 yılında vukubulan yangında zarar gören Bursa vilâyeti merkezi,

D) Yer kaymasından zarar gören Malatya vilâyetinin Darendede kazasına bağlı Sultanlı köyü,

E) Sel baskınından ve toprak kaymasından zarar gören Niğde vilâyetinin Merkez kazasına bağlı Gümüşler kasabası ile Aksaray kazasına bağlı Çimeli - Uzartık köyü,

F) Yer sarsıntısından zarar gören Muş vilâyetinin Malazgirt kazası hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Birinci fıkrada yazılı mahallerde vukua gelen âfetler dolayısıyla 1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin İmar ve İskân Vekâleti kısmının 751 nci (Yer sarsıntısı ve diğer âfetlerden zarar gören bölgelere yardım) faslındaki tahsisattan Türkiye Kızılay Umumi Merkezi Reisliğine devrolunan ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bakıye kalan meblâğ, bu kanunla tesis edilen fona devredilir.

MUVAKKAT MADDE 2. — 6409, 6610, 6683, 6746, 7010, 7048 sayılı kanunlara göre yapılmakta olan işler o kanunlardaki hükümler dairesinde neticelendirilir. Şu kadar ki, bütçelerle verilmiş olan tahsisat bu işlerin neticelendirilmesine kifayet etmediği takdirde bu kanunla tesis edilen fondan lüzumlu miktarları İmar ve İskân Vekâleti tefrik edebilir.

MUVAKKAT MADDE 3. — 1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin İmar ve İskân Vekâleti kısmının 421 nci faslı ile aynı cetvelin Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğü kısmının 425 nci faslının 50 nci maddesinde tabii âfetler için konulmuş tahsisatları bu kanunla teşkil edilen fona devretmeye Mahye Vekili mezundur.

MUVAKKAT MADDE 4. — Fonun toplanma ve paraların sarf şekli talimatname ile tâyin olununcaya kadar geçecek zaman zarfında tatbik olunacak esaslar Maliye ve İmar ve İskân Vekâlet'lerince müştereken tesbit olunur.

MUVAKKAT MADDE 5. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce vukubulan umumi hayata müessir âfetlerin vukubulduğu yerlerde de bu kanun hükümlerini tatbika İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Bu kanunun neşri tarihinden önce vukubulmuş felâket yerlerinde Türkiye Emlâk Kredi Bankasınınca ikraz edilen paralarla yapılan binaların bundan sonraki faizleri bu kanunun neşrinden itibaren terâküm eden fondan karşılanır.

MUVAKKAT MADDE 7. — Muvakkat 6 ncı madde hükmü, mezkûr maddede yazılı yerlerde Türkiye Emlâk Kredi Bankasının bu kanunun neşrinden evvel kendi menâbii ile yaptırarak borçlanma suretiyle felâketzede eşhasa fiilen tahsis ettiği meskenler için bu eşhas adına tabakkuk edecek faizler hakkında da uygulanır. Ancak:

I - Bu madde ile muvakkat 6 ncı madde hükmünden faydalanabilmek için, felâkete uğriyan kimsenin;

a) O yerde, âfetin vukuu tarihinde meskene malik bulunması ve bu meskenin âfet dolayısıyla gavrıkabili sükna bir hale gelmiş olması,

b) Türkiye Emlâk Kredi Bankasınınca ikraz ettiği paralarla yapılan veya bankanın yaptırarak tahsis ettiği binanın mesken mahiyetinde bulunması;

c) Bu kanunun neşri tarihine kadar kredi veya mesken borcu taksitlerini ve faizlerini muntazaman ödemiş olması, (Taksitlerini muntazaman ödemiş bulunanlar bu kanunun neşrinden itibaren en geç bir ay zarfında birikmiş borçlarını def'aten ödedikleri takdirde bu bent hükmü yerine getirilmiş sayılır.)

Şarttır. Aksi takdirde kredi veya mesken borcu taksitleri ile faizlerinin borçlu eşhasın Emlâk Kredi Bankasınınca tahsiline devam olunur.

II - (I) numaralı fıkranın (a, b, c) bentlerinde yazılı şartları haiz olup da bu madde ile muvakkat 6 ncı madde hükümlerinden faydalanmaya başlıyanlar

tarafından kredi veya mesken borcu taksitlerinden herhangi birinin zamanında ödenmemesi halinde bu kanunun 40 nci maddesinin % 5 faize dair hükümleri ve birbirini takibeden üç yıla ait taksitlerin ödenmemesi halinde de aynı maddenin muacceliyete dair hükümleri uygulanır ve faizler fondan karşılanmaksızın borçludan tahsil edilir.

MADDE 52. -- Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 53. -- Bu kanunu icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

20 Mayıs 1959

<i>Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	18	V . 1959 ve 1/213
<i>Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğini dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	20	V 1959 ve 4/185
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	Cilt	Sayfa
	4	247,248:249,340:341,503,504,505,535,697:703
	5	269
	6	493,683:693
	7	4:21,27:38,64,89,118,180
	8	65,119,157,192,240,287,313,342:344,359,376:378,396:411
	9	3:15,30:44,56:59,61,65,72,79:83,99,103,115,116:120

[İnikat : Birinci İctima senesi 85, İkinci İctima senesi 31:33,58:61,63,65:66,68 — 158 ve 39 sıra sayılı matbualar Birinci İctima senesi 85 ve İkinci İctima senesi 31 nci İnikat Zabıt Ceridelerine bağlıdır.]